2024
20-Noyabr

O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI

ISSN: 2181-3302

Google Scholar
zenodo
OpenAIRE
doi digital object identifier
OPEN ACCESS

“O‘ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR” JURNALI

«BEST PUBLICATION»

Ilm-ma’rifat markazi ©

MATERIALLARI TO‘PLAMI

20-NOYABR, 2024-YIL

34-SON

O‘ZBEKISTON
2024

Ushbu to'plamda "O'zbekistonda fanlararo innovatsiyalar va ilmiy tadqiqotlar jurnali " ilmiy jurnaliga kelib tushgan maqolalar o'rin olgan.

Mazkur jurnalda zamonaviy ta'lim tizimini rivojlantirish jarayonida innovatsion ta'lim texnologiyalarini joriy etish va loyihalashtirish, integratsion ta'limni rivojlantirishda yo'nalishlar bo'yicha kreativ g'oyalar, takliflar va echimlarni amalga oshirish maqsad qilib olingan. Mazkur jurnal materiallaridan OTM professor-o'qituvchilari, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari va umumta'lim maktab o'qituvchilari, mustaqil tadqiqotchilar, magistrantlar, ilmiy xodimlar, iqtidorli talabalar hamda shu sohada ilmiy ish olib borayotgan tadqiqotchilar foydalaishlari mumkin.

Eslatma! Jurnal materiallari to'plamiga kiritilgan maqolalardagi raqamlar, ma'lumotlar haqqoniyligiga va keltirilgan iqtiboslar to'g'riligiga mualliflar shaxsan javobgardirlar.

TAHRIRIYAT

Bosh muharrir:
Maqsudov Ulug'bek Qurbonovich
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Mas'ul muharrir:
Yusufjonov Quyoshbek Komiljon o'g'li
Farg'ona davlat universiteti
Mas'ul kotib:
Hakimov Iqboljon
Farg'ona Politexnika instituti
Texnik xodim:
Sultonov Sardorbek No'monjon o'g'li
Farg'ona davlat universiteti

TAHRIR KENGASHI A'ZOLARI

Tuychiyeva Inoyat Ibragimovna
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Shamsiyeva Maxfuzaxon Xuja qizi
Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Sabirova Gulnoza Sadikovna
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Ayrapetova Alyona Gennadevna
Amir Temur nomidagi O'zbekiston respublikasi Davlat xavfsizlik xizmati akademiyasi.
Psixologiya fanlari doktori (DSc)
Mamatova Nodira Muxtarovna
Tibbiyot fanlari Doktori (Ds)
Rasulova Vasila Batirovna
Toshkent farmatsevtika instituti, Biologiya fanlari nomzodi, dotsent
Nikadambayeva Hilola Batirovna
Uzbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar universiteti,
Pedagogika fanlari nomzodi, dotsent
Pirimov Akram Pirimovich
Navoiy davlat pedagogika instituti, dotsent
Shodiyev Furqat Davranovich
Navoiy davlat pedagogika instituti, Texnika fanlari
nomzodi, Dotsent
Qurbonova Muqaddas Omonovna
Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Baltayeva Ikbal Tadjibayevna
O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti. O'zbek tili va adabiyoti kafedrasi
dotsenti, filologiya fanlari nomzodi.
Sayfullayeva Ra'noxon Raupovna
O'zbekiston milliy universiteti. Filologiya fanlari doktori, professor.
Popova Tatyana Igorevna
SanktPeterburg davlat universiteti. Rossiya.Doctor filologicheskix nauk, professor.
Berdaliev Abduvali
Tojikiston. Xo`jand davlat universiteti. Filologiya fanlari doktori.
Manzuraxon Ernazarova
Navoi davlat pedagogika instituti.Filologiya fanlari doktori, professor.
Uluqov Nosirlon Muxammadalievich
Namangan davlat universiteti.Filologiya fanlari doktori.
Jumanazarova Guljahon
Filologiya fanlari doktori. Jizzax davlat universiteti.
A.A.Qosimov

Farg`ona davlat universiteti.Filologiya fanlari doktori, professor.
Jo'rayev Habibullo Abdusalomovich
Filologiya fanlari doktori. Farg`ona davlat universiteti.
Fayzimatov Shuxratjon No'monovich
Farg'ona politexnika instituti.Texnika fanlari doktori.
Hoshimov G'anijon Mirzaaxmadovich
Andijon davlat universiteti.Filologiya fanlari doktori.
Hulkar Hamroyeva
Filologiya fanlari nomzodi, dotsent. O`zbekiston respublikasi yozuvchilar uyushmasi a`zosi, jurnalist.
O'rinboyev No'monjon O'rmonovich
falsafa fanlari nomzodi, dotsent. XTXMOIO`
Qurbonova Muqaddas Omonovna
Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori. Farg'ona davlat universiteti.
Qunduzxon Atabayevna
Filologiya fanlari doktori, professor. O'zbekiston. Jahon tillari universiteti.
Hojaliyev Ismoiljon Tojiboyevich
Farg'ona davlat universiteti filologiya fanlari nomzodi, dotsent.
Erofeeva Inna Nikolaevna
Kandidat pedagogicheskix nauk, dotsent. Sankt Peterburg davlat universiteti. Rossiya.
Toshtemirova Zamira Sotvoldiyevna
pedagogika fanlari nomzodi, dotsent. Farg'ona davlat universiteti.
G.O.Abdugafurovich
Filologiya fanlari nomzodi. Farg'ona davlat universiteti.
Xudayarov Oybek Odilovich
Toshkent Davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti
Muxitdinova Muniraxon
Pedagogika fanlari fanlari doktori, (PhD)
Matsaidova Sayyora Xudayberganovna
Urganch davlat universiteti, Geodeziya, kartografiya, geografiya kafedrasi, pedagogika fanlari nomzodu, dotsent
Djumaniyazova Yulduzoy Abdusharipovna
Urganch davlat universiteti, Ilmiy tadqiqotlar, innovatsiyalar va IPKT bo`limi boshlig`i, qishloq ho`jaligi fanlari nomzodi, agrokimyo fanlari dotsenti
Ismayilova Intizar
Urganch davlat Universiteti Tabiiy fanlar fakulteti Biologiya kafedrasi, qishloq ho'jaligi fanlari nomzodi, dotsent
Latipova Umida Yusufboyevna
Urganch davlat universiteti. Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).
Nurullayeva Manzura Shavkatovna
Urganch Davlat universiteti "Biologiya" kafedrasi dotsenti, qishloq xo'jalik fanlari doktori (PhD)
Alloberganova Zebo Bekmamatovna
Urganch Davlat universiteti tabiiy va qishloq xo'jaligi fanlari fakulteti Biologiya kafedrasi, Biologiya fanlari nomzodi, dotsent
Babadjanova Zamira Khikmatovna
Buxoro davlat tibbiyot instituti Ichki kasalliklar propedevtikasi kafedrasi dots.nti, tibbiyot fanlari doktori (DSc).
Matyakubova Yulduzkhon Amanbayevna
Urganch Davlat universiteti tabiiy va qishloq xo'jalik fanlari fakulteti Biologiya kafedrasi, qishloq xo'jaligi fanlari nomzodi, dotsent
Ochilova Vazirakhon Rustamovna
O'zbekiston Davlat Jahon tillari universiteti, ingliz tili fakulteti 1, ingliz tilini o'qitish metodikasi kafedrasi katta o'qituvchisi, Pedagogika fanlari doktori (PhD)
Abdurakhimov Mingzhigit Kattabekovich
Samarqand Davlat universiteti agrotexnologiya va Tuproqshunoslik kafedrasi professori

MUNDARIJA:		
1.	**Miryusupova M. M** *OLIY TA'LIM MATEMATIK FANLARINI O'QITISHDA INTEGRATSION MODELLARNI ISHLAB CHIQISH*	**9**
2.	**Д.Қ.Холмуродова** **Исломов Л.Б** **Фазилова М.О** *КЎМИР БРИКЕТЛАР ИШЛАБ ЧИҚИШДА УНИНГ ЭКСПЛУАТАЦИОН ХОССАЛАРИГА ИНГРЕДИЕНТЛАРНИНГ ТАЪСИРИНИ ЎРГАНИШ*	**15**
3.	**Д.Қ.Холмуродова** **Исломов Л.Б** **Киямова Д.Ш** *БОҒЛОВЧИНИНГ БРИКЕТЛАРНИНГ ХОССАЛАРИГА ТАЪСИРИНИ ЎРГАНИШ*	**20**
4.	**Mardanov Sardorbek Zafar o'g'li** *"O'ZBEKISTON – 2030" STRATEGIYASIDA XALQ XIZMATIDAGI ADOLATLI VA ZAMONAVIY DAVLATNI BARPO ETISH G'OYASINING AKS ETISHI*	**25**
5.	**Azimova Marjona Salim qizi** *HUMOR AND SARCASM IN PRESIDENT JOE BIDEN'S SPEECH: A LINGUISTIC AND RHETORICAL ANALYSIS*	**33**
6.	**Ўктамов Шохрухбек Улуғбек ўғли** *МАРКАЗИЙ ОСИЁ ДАВЛАТЛАРИНИНГ ИҚТИСОДИЙ ИНТЕРГАЦИЯСИ: МИНТАҚАВИЙ ИҚТИСОДИЙ ИТТИФОҚИНИНГ СТРАТЕГИК РИВОЖЛАНИШИ ТЎҒРИСИДА*	**36**
7.	**Hasanova Dildora to'lqin qizi** *UMMAVIYLAR SULOLASI HUKUMDORLARINING FAOLYATI HAQIDA QISQACHA MULOHAZALAR*	**40**
8.	**Pardayeva Kamola Sultonovna** **Samandarova Nodira Qadamboyevna** *VEKTORLAR MAVZUSINI O'QITISHNING AMALIY HAYOTGA TADBIQI*	**45**
9.	**Xayitboyev D.J** **Taganov R.A** *CHIZMACHILIK MASHG`ULOTLARIDA TALABALARNING FAZOVIY TASAVVURNI SHAKLLANTIRISHDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH*	**48**
10.	**Akram Hamdamov** **Ikram Xudaynazarov** *ABDULLA ORIPOVNING "HAKIM VA AJAL DOSTONIDA" HASADHИНГ O'ZIGA XOS QIYOFASI*	**53**
11.	**Ravshanova To'lg'anoy Sodiq qizi** *USMON AZIMNING "SO'NGSO'ZLAR" ASARIDA TALANT QIRRALARI*	**57**
12.	**Azizov Muzaffar Sulaymonovich** **Xusanova Xusnida Qahramonovna** *KESMANING IKKI CHETIDA BUZILADIGAN IKKINCHI TARTIBLI ODDIY DIFFERENSIAL TENGLAMALAR UCHUN IKKINCHI CHEGARAVIY MASALA*	**60**
13.	**Kamolov Muzaffar Zuxriddinovich** *QADRIYATLAR OILA BARQARORLIGINI TA'MINLASH OMILI SIFATIDA*	**65**
14.	**Mannobova Lola Abdunazar qizi** *INGLIZ TILIDAGI TURIZM TERMINLARI VA ULARNING O'ZBEK TILIGA O'GIRILISHI*	**69**
15.	**Usmanov Mashrab Rustamovich**	**73**

	JIZZAX VILOYATI HUDUDLARIDA TURISTIK MARSHRUTLAR ISHLAB CHIQISH VA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	
16.	**Xoldorova G.M** **Berdialiyeva V.I** *GALLAOROL TUMANI TABIIY RESURLARI VA HUDUDIY JOYLASHUVINING GEOGRAFIK XUSUSIYATLARI*	**78**
17.	**Aralov G‘ayrat Muhammadiyevich** *HUDUDIY MEHNAT BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI*	**82**
18.	**Астанаев К.С** *ОСНОВНЫЕ АСПЕКТЫ НЕОБХОДИМОСТИ ФАКТОРОВ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ*	**88**
19.	**Eshmamatova Umida Salim qizi** *OITS KASALLIGI VA UNGA QARSHI KURASHISH*	**93**
20.	**Tosheva Marjona Rustam qizi** *CHOLG‘U IJROCHILIGI: MUSIQIY MADANIYATNING YUKSAK IFODASI*	**98**
21.	**Khaytimmatov Omonboy** *UZBEKISTAN AND MAJOR GLOBAL POWERS: RUSSIA, CHINA, AND THE WEST*	**100**
22.	**Abdirazakov A.I** *SUV OQIMLI NASOS QURILMALARI*	**105**
23.	**Абдиразаков А.И** *НАСОСЛАР ҚУРИЛМАЛАРИНИНГ ИШИНИ БОШҚАРИШ ОРҚАЛИ САРФ БОСИМ КЎРСАТГИЧЛАРИНИ РОСТЛАШ.*	**109**
24.	**I.I.Xudaynazarov** *OLIY TA’LIM TIZIMIDA XUSUSIY INNOVATSION POTENTSIALINI SHAKLLANTIRISH*	**115**
25.	**Суерова Нурсулу Хусановна** *ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ С ИЗОБРАЗИТЕЛЬНО-ВЫРАЗИТЕЛЬНЫМИ СРЕДСТВАМИ РУССКОГО ЯЗЫКА: ОСОБЕННОСТИ.*	**120**
26.	**Z.A.Ilhomov** *ALEKSANDR BEKOVICH-CHERKASSKIY EKSPEDITSIYASINING BA’ZI TAFSILOTLARI. KASPIYGA YURISH.*	**127**
27.	**R.J.Shukurov** *MARKAZIY OSIYO TARIXSHUNOSLIGIDA BUXORO AMIRLIGIDA JADIDLARNING MA’RIFATCHILIK FAOLIYATI TADQIQOTLARI*	**137**
28.	**Olishova Risolat Abduvali qizi** *TELEMEDITSINA, ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR VA ULARNING TIBBIY XIZMATLARNING MAVJUDLIGIGA TA’SIRI*	**144**
29.	**Alisherova Marguba Madaminjon qizi** **Murodjonova Sarvinoz Bahramjon qizi** *PAXTA XOM ASHYOSINI SAQLASHGA TAYYORLASH VA SAQLASH BO‘YICHA CHET EL TAJRIBALARI*	**150**
30.	**Nishonova Sh. T** **Turg‘unov M. J** *GIPERBOLIK TIPDAGI TENGLAMA UCHUN BIR NOLOKAL MASALA*	**154**
31.	**N.D.Ahmedova** *PEDAGOGIK TEXNOLOGIYANING TARIXIY TARAQQIYOTI VA SHARQ MUTAFAKKIRLARINING TA'LIMDAGI O'RNI*	**158**
32.	**Худойкулова Феруза** *ОБЛЕГЧЕНИЕ ПРОЦЕССОВ ОСВОЕНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА ДЕТЬМИ С*	**162**

	ОГРАНИЧЕННЫМИ ВОЗМОЖНОСТЯМИ	
33.	**Isoqov Otabek Alisher o‘g‘li** *O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MARKAZIY BANKINING MAKROPRUDENSIAL SIYOSAT ASOSLARI*	**166**
34.	**Sadirxodjaeva Nilufar Saydullaxodjaevna** **Salimova Malika Rashidbekovna** *NOTO'G'RI OVQATLANISH NATIJASIDA VUJUDGA KELADIGAN KASALLIKLAR*	**172**
35.	**Ниғматов Азизжон Махкамович** **Юнусова Сайёра Тошкенбоевна** **Абдужабборов Асилбек Ғайрат ўғли** *АВТОМАТИЗИРОВАННАЯ СИСТЕМА УПРАВЛЕНИЯ И МОНИТОРИНГ УЧЁТА РАСХОДА ВОДЫ*	**175**
36.	**Sayfullayev Jaxongir Alijonovich** **Narzullaeva Mehrangiz Azizxonovna** *QUYONCHILIKNING IQTISODIY AFZALLIKLARI*	**183**
37.	**Сайфуллаев Жахонгир Алиджонович** **Нарзуллаева Мехрангиз Азизхоновна** *ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПРЕИМУЩЕСТВА КРОЛИКОВОДСТВА*	**189**
38.	**Oltiboyeva Mavsuma G’ulom qizi** **Eshmamatova Zahro G’ayrat qizi** *TURLI BO’YOQLARI TA’SIRI VA OSHQOZONNING MORFOFUKSIONAL HOLATI.*	**195**
39.	**Jurayeva Barno G’ulom qizi** **Bahrullayev Ibrohim** **Tojiboyeva Shaxzoda** **Xurramova Munisa** **Mamayakubova Mohina** *INSONNING TURLI KASALLIKLARI NATIJASIDA ORGANIZMIDAGI MORFOFUNKSIONAL O'ZGARISHLAR*	**201**
40.	**Sadirxodjaeva Nilufar Saydullaxodjaevna** **Salimova Malika Rashidbekovna** *SOG`LOM OVQATLANISH VA NOTO`G`RI OVQATLANISHNING FARQLARI*	**207**

NOTO'G'RI OVQATLANISH NATIJASIDA VUJUDGA KELADIGAN KASALLIKLAR

Sadirxodjaeva Nilufar Saydullaxodjaevna
Salimova Malika Rashidbekovna
Toshkent tibbiyot akademiyasi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada Noto'g'ri ovqatlanish turli xil kasalliklarga olib kelishi va ularning og'irligi turi odamning yoshi, irsiyatiga va boshqa omillarga bog'liqligi noto'g'ri ovqatlanish natijasida vujudga keladigan ba'zi kasalliklar to'g'risida so'z yuritiladi.*

Kalit so'z: *Kasallik, nato'g'ri ovqatlanish, pandemiya, salomatlik, kaloriya, Yog'li ovqatlar, rans yog'lar qonda xolesterol miqdor, aholi, bemor.*

Inson organizmi deyarli barcha kerakli moddalarni oziq-ovqat va suv orqali oladi. Oziq-ovqat mahsulotlarining tarkibi va ularning xususiyatlari salomatlik, jismoniy rivojlanganlik, mehnat qobiliyati, hissiy holat va umuman, umr ko'rish davomiyligi va sifatiga bevosita ta'sir qiladi. Inson organizmiga shu qadar ta'sir qilishga qodir bo'lgan yana boshqa bir omilni topish qiyin.

Mamlakatimiz rahbarining "Sog'lom turmush tarzini keng tatbiq etish va ommaviy sportni yana-da rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoni imzolanishi zamirida ham ana shu kasalliklarning oldini olish nazarda tutilgan. Farmonda ta'kidlanganidek, COVID-19 pandemiyasining yuzaga kelishi dunyo mamlakatlari qatori O'zbekistonda ham aholining sog'lig'i, jismonan salomatligi, sog'lom hayot kechirish darajasi zaif ekanini ko'rsatdi.

Koronavirusning yangi turi, asosan, yurak-qon tomir va nafas olish yo'llari hamda semizlik (ortiqcha vazn) kabi hamroh kasalliklarga chalingan bemorlar hayotiga xavf solmoqda. Sog'lom turmush tarzi tushunchasi keng ma'noga ega bo'lib, u jismoniy faollik, zararli odatlar, ya'ni giyohvandlik, tamakichekish, spirtli ichimliklar iste'moliga qarshi kurash va ratsional ovqatlanish kabilarni o'z ichiga oladi.

Yurak-qon tomir kasalliklari Yog'li ovqatlar, trans yog'lar va tuzning ko'p iste'mol qilinishi qon tomirlarining torayishiga va qon bosimining ko'tarilishiga olib keladi, bu esa yurak xurujlari va insult xavfini oshiradi. Yuqori qon bosimi (gipertenziya) Tuzi ko'p ovqatlar, qayta ishlangan mahsulotlar va spirtli ichimliklar qon bosimini oshirishi mumkin. Yog'li ovqatlar va trans yog'lar qonda xolesterol miqdorini oshiradi, bu esa aterosklerozga (qon tomirlarining yog' bilan to'lib qolishiga) olib kelishi mumkin.

Semirish va unga bog'liq kasalliklar:

Semirish: Ortiqcha kaloriyalarni iste'mol qilish va jismoniy faoliyatning yetishmasligi semirishga olib keladi.

- 2-turdagi diabet Semirish, fizikaviy faoliyatning etishmasligi va noto'g'ri ovqatlanish 2-turdagi diabet rivojlanish xavfini oshiradi.

• Osteoartrit: Ortiqcha vazn bo'g'imlarga ortiqcha yuk tushishiga va osteoartrit rivojlanishiga olib kelishi mumkin.

• Uyqu apnesi: Semirish uyqu apnesiga (uyqu paytida nafas olishning vaqtincha to'xtashiga) sabab bo'lishi mumkin.

• Non-alkogolli yog'li jigar kasalligi: Ortiqcha yog' jigarda to'planishi natijasida kelib chiqadi.

Oshqozon-ichak kasalliklari:

• Oshqozon yarasi: Stress, ba'zi dorilar va noto'g'ri ovqatlanish (masalan, juda achchiq yoki kislotali ovqatlar) oshqozon yarasiga olib kelishi mumkin.

• Reflyuks-ezofagit Oshqozon kislotasining qizilo'ngachga qaytishi.

• Irritable ichak sindromi (IBS) Oshqozon-ichak traktining surunkali kasalligi, unda qorin og'rig'i, ich ketishi va ich qotishi kabi alomatlar bo'ladi.

• Osteoporoz: Kaltsiy va D vitamini etishmasligi osteoporoz (suyaklarning mo'rtlashishi) rivojlanish xavfini oshiradi.

• Ba'zi turdagi saratonlar: Meva va sabzavotlarning kam iste'mol qilinishi va qayta ishlangan go'shtning ko'p iste'mol qilinishi ba'zi turdagi saratonlarning rivojlanish xavfini oshiradi. Temir yetishmasligi anemiyaga olib kelishi mumkin.

• Depressiya: Noto'g'ri ovqatlanish ruhiy salomatlikka ta'sir qilishi mumkin va depressiya rivojlanish xavfini oshiradi.

Noto‘g‘ri ovqatlanish o‘sib borayotgan organizmni zarur oziq moddalar bilan to‘yina olmasligiga olib keladi. Misol uchun, temir moddasi kam bo‘lgan ratsion temir tanqisligi anemiyasining tez-tez uchrashiga olib keladi.

Kerakli ozuqa moddalarining yetishmasligi sog‘liq bilan bog‘liq quyidagi muammolarga olib kelishi mumkin:

- doimiy bosh aylanishi;
- charchoqning kuchayishi;
- immunitet tizimining zaiflashishi;
- tishlarning buzilishi;
- bo‘g‘inlardagi muammolar;
- suyaklarning mo‘rtlashishi, ularning sinishi xavfi ortishi;
- bo‘y o‘smaslik;
- qizlarda – hayzning buzilishi.

Sog'lom ovqatlanish turli xil meva-sabzavotlar, don mahsulotlari, kam yog'li go'sht va sut mahsulotlarini iste'mol qilishni o'z ichiga oladi. Agar siz o'zingizning ovqatlanishingiz to'g'risida tashvishga tushsangiz, shifokor yoki dietalog bilan maslahatlashing.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Alijon Zohidiy ”Zamonaviy meditsina va xalq tabobati nuqtayi nazaridan”. Darslik 2012.

2. Abdulaziz Sadriddin o‘g‘li „O‘zbek xalq tabobati ‘‘2017.

3. Umarov M. I. ,Umarov T.A., “Sekretы vostochnoy meditsinы” 1996 yil.

4. Qodirov A.,” O‘zbekiston Tibbiyoti”‘, Toshkent 2004 yil.

5. Jumaniyazova F. J., Xalq tabobatida tabiblarning o‘rni. Xalq tabiblari ichida o‘ziga xos ixtisoslashtirish’’. Oriental Renaissance: Innovative,educational,natural and social sciensec, Septemer 2021.

6. Xolmurodov R., Zaripov B., Xalq tabobati: Tabiat va inson uyg‘unlashuvi’’ Samrqand. 2020.